Světový den rakoviny slinivky břišní 2026: Klíčem k úspěšné léčbě je včasná diagnostika, centralizace péče a vědecký výzkum

Zásadní je rychlá cesta pacienta do specializovaného centra a informovanost veřejnosti. Pacientská organizace Hlas onkologických pacientů pokračuje v osvětové kampani Pankreas je slinivka.

Praha, 19. listopadu 2026 – Rakovina slinivky břišní patří k nejzávažnějším onkologickým onemocněním a v ČR si ročně tuto diagnózu vyslechne více než 2 500 lidí. Výskyt tohoto onemocnění navíc celosvětově plynule narůstá. Česko patří k zemím s vysokým počtem případů a v přepočtu na věkové složení obyvatel má dokonce pátou nejvyšší úmrtnost na tento nádor.

U příležitosti Světového dne rakoviny slinivky břišní představují odborníci a zástupci pacientské komunity aktuální kroky ke zrychlení diagnostiky a vyšší efektivitě léčebné péče, novinky z výzkumu i podporu pro nemocné a jejich rodiny. Odborníci i pacienti se také shodují, že v případě rakoviny slinivky břišní zůstává tou nejdůležitější veličinou čas.

„Když mi po kontrolním ultrazvuku sdělili diagnózu karcinomu slinivky, byl to obrovský šok – netrpěla jsem žádnými příznaky. Důležité však bylo, že lékaři neotáleli – necelý měsíc od diagnózy jsem podstoupila operaci. Zvládla jsem i náročnou chemoterapii a dnes si v důchodu užívám vnoučata a zahrádku. Všem vzkazuji, aby neztráceli naději, protože s rakovinou slinivky břišní se dá bojovat a neprohrát,“ popisuje osobní zkušenost paní Radka (63 let).

Osvěta a průvodce pro pacienty

Pacientská organizace Hlas onkologických pacientů (HOP) dlouhodobě poukazuje na to, že informovanost a rychlá reakce při prvních příznacích zásadně ovlivňují šanci na úspěšnou léčbu. Onemocnění se může projevovat pocitem tlaku či bolesti v břiše, bolestí zad, nečekaným hubnutím a ztrátou chuti k jídlu, nevolnostmi nebo častými průjmy se světle zbarvenou stolicí. Pokud výše zmíněné potíže trvají déle než několik týdnů nebo se zhoršují, je nutné obrátit se na lékaře.

Významným varovným signálem je kombinace věku nemocného nad 50 let a nově vzniklé nebo špatně kompenzovatelné již přítomné cukrovky s nevysvětlitelným hubnutím. Neznamená to automaticky rakovinu slinivky, ale včasné vyšetření může odhalit závažný problém v počátečním stadiu.

„Cílem naší dlouhodobé osvětové kampaně Pankreas je slinivka je pomáhat pacientům i jejich blízkým orientovat se v náročné situaci. Na webu www.pankreasjeslinivka.cz soustřeďujeme

konkrétní příběhy pacientů. Oni sami i jejich blízcí zde také najdou praktického průvodce Cesta pacienta s karcinomem slinivky břišní. Ten jasně popisuje vyšetření, která by měla být při podezření na onemocnění provedena, a vysvětluje nejdůležitější pojmy," popisuje Mgr. Petra Adámková, předsedkyně Výboru Hlasu onkologických pacientů (HOP).

Centralizace péče a sledování čekacích lhůt

Chirurgická léčba je v současnosti jedinou metodou, která dává nemocným šanci na úplné vyléčení. Zásadní je proto zkrácení doby od stanovení diagnózy k samotnému zákroku a soustředění péče do specializovaných pracovišť.

„Rakovina slinivky je jedním z nejrychleji se zvětšujících nádorů. Některé práce uvádějí, že za den se zdvojnásobí počet nádorových buněk. Klíčem k úspěchu je proto včasné zachycení a důsledná centralizace péče do Center vysoce specializované péče v hepatopankreatobiliární chirurgii. Od září letošního roku navíc intenzivně sledujeme čekací lhůty v HPB centrech, což pomáhá zajistit, aby se pacienti dostali k potřebné operaci bez zbytečných průtahů. K tomuto urychlení nám velmi pomáhá systém zavedených koordinátorů péče, kteří nejen pomáhají nemocnému v rychlém průchodu systémem, ale spolupracují na zkrácení celého intervalu od diagnózy k léčbě," vysvětluje prof. MUDr. Martin Oliverius, Ph.D., onkochirurg z Chirurgické kliniky 3. LF UK a FNKV.

Management péče a datový pohled

Pro efektivnější cestu pacienta zdravotnickým systémem je nezbytná úzká spolupráce s Ministerstvem zdravotnictví ČR a analytická práce s daty.

„Ministerstvo zdravotnictví ČR nově na datech velmi pečlivě hlídá rychlý průchod pacientů s karcinomem slinivky systémem. Od 1. 1. 2026 také fungují povinně ve všech Centrech vysoce specializované péče v hepatopankreatobiliární chirurgii noví koordinátoři onkologické péče. V případě významného podezření na karcinom slinivky je potřeba pacienta ze strany příslušného lékaře referovat co nejdříve do center k těmto koordinátorům. Zkušení koordinátoři pak zajistí hladký průchod pacienta systémem a mohou zkrátit dobu k léčbě o týdny až měsíce. Kontakty jsou již dnes jednoduše k dohledání na webech všech příslušných center," doplňuje RNDr. Marian Rybář, Ph.D., MHA, datový analytik Ministerstva zdravotnictví ČR.

Novinky z tuzemského vědeckého výzkumu

Pokrok v diagnostice a terapii karcinomu slinivky břišní úzce souvisí s rozvojem akademického výzkumu a vývojových projektů v ČR.

„Současný výzkum karcinomu slinivky břišní se zaměřuje především na hledání možností dosud selhávající včasné diagnostiky, identifikaci nových nádorových biomarkerů, hlubší porozumění

molekulárním mechanismům nádorového onemocnění a vývoj cílenější, personalizované léčby,“ říká prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc., FCMA, ředitel Národního ústavu pro výzkum rakoviny (NÚVR), a dodává: *„V rámci NÚVR se na tyto trendy zaměřuje mimo jiné výzkum s využitím trojrozměrných buněčných modelů a takzvaných pacientských avatarů – modelů lidských tumorů ve zvířeti. To umožňuje například testovat účinnost protinádorových léčiv a studovat mechanismy nádorové rezistence na léčbu.“*

V současnosti tým Aleksiho Šeda ve spolupráci s kolegy z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a rovněž s podporou Agentury pro zdravotnický výzkum ČR zahajuje vývoj cílené molekulární sondy umožňující selektivní dopravu terapeutických radionuklidů do tkáně karcinomu karcinomu slinivky břišní za účelem jeho precizní radionuklidové léčby.

O organizaci Hlas onkologických pacientů (HOP)

Hlas onkologických pacientů je zastřešující pacientská organizace, která usiluje o zlepšování dostupnosti, kvality a koordinace onkologické péče v Česku. Dlouhodobě se zasazuje o větší informovanost veřejnosti a efektivní komunikaci mezi nemocnými, zdravotníky a institucemi.

Více informací: www.hlaspacientu.cz | www.pankreasjeslinivka.cz

Financováno Evropskou unií NextGenerationEU | NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy | Podpořeno | Ministerstvo zdravotnictví | AZV ČR Agentura pro zdravotnický výzkum České republiky | NÚVR Národní ústav pro výzkum rakoviny

/// KONEC TISKOVÉ ZPRÁVY ///

Kontakt pro média:

Lenka Hájková | lenka.hajkova@addicts.cz | +420 775 918 019 | WWW.ADDICTS.CZ